

คำราชาศัพท์: พจนานุกรมภาพและโครงสร้างการใช้งาน

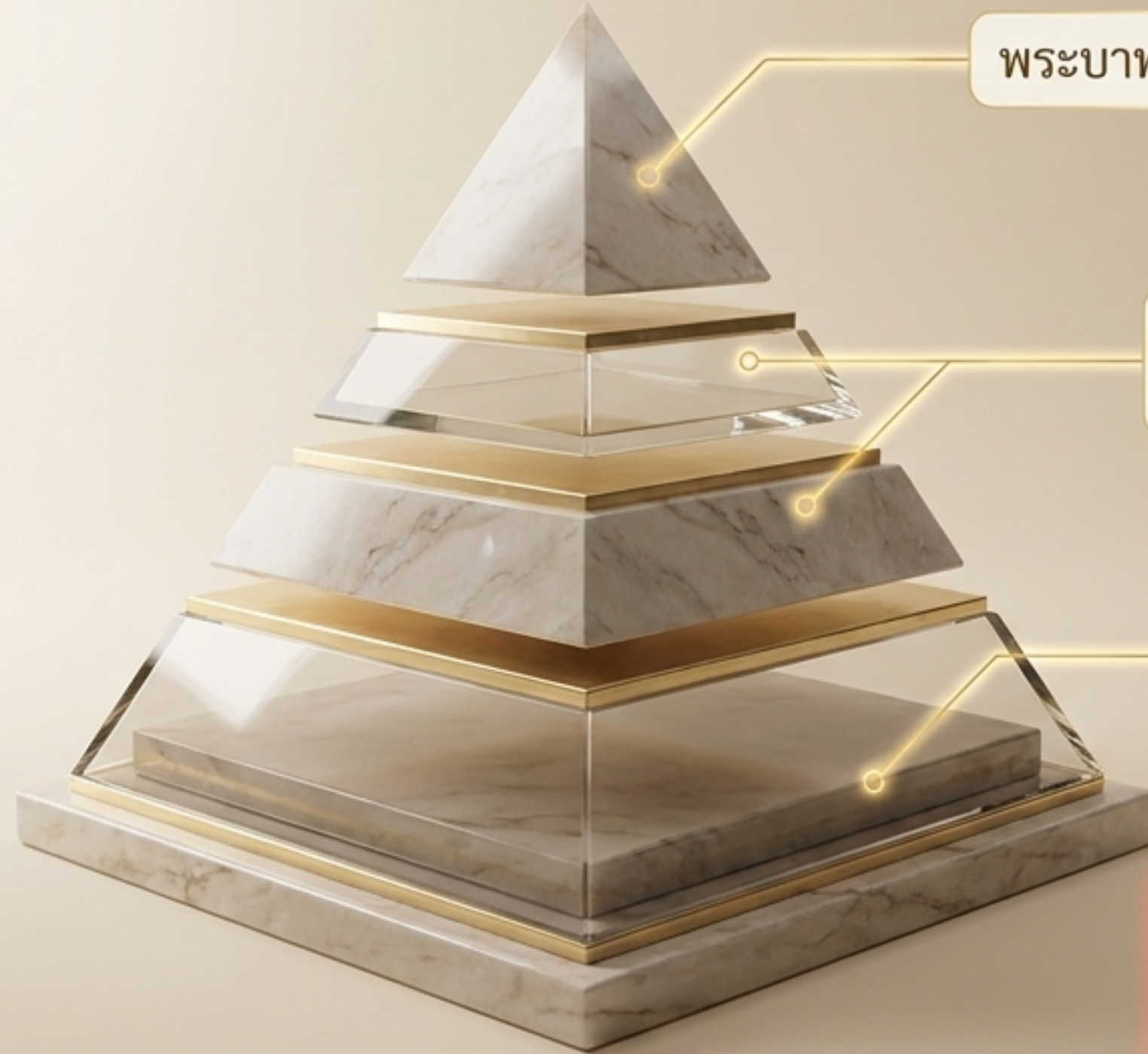
สรุปหลักการและคลังคำศัพท์ หมวดร่างกายและสิ่งของ
(พร้อมภาพประกอบสมจริง)

รากฐานและที่มาของคลังคำราชาศัพท์

คำราชาศัพท์ไม่ได้มาจากภาษาเดียว แต่เป็นการผสมผสานทางวัฒนธรรมและภาษา โดยคำศัพท์ส่วนใหญ่ต้องนำมาปรับแต่งใหม่ ก่อนจึงจะสื่อสารเป็นคำราชาศัพท์ได้

ลำดับชั้นของการทำงาน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ลำดับชั้นพระราชวงศ์
(ลดหลั่นกันลงมา)

สามัญชน
(ผู้ใช้คำศัพท์เพื่อสื่อสารกับพระราชวงศ์)

ข้อควรระวัง:
หม่อมราชวงศ์ และ หม่อมหลวง
ไม่ใช่คำราชาศัพท์ในระดับพระราชวงศ์
แต่จะใช้ "คำสุภาพ" เหมือนสามัญชนทั่วไป

๓ เสาหลักแห่งโครงสร้างราชาศัพท์

นามราชาศัพท์

การทำคำนามทั่วไปให้เป็นราชาศัพท์
โดยการเติมคำว่า 'พระ' นำหน้า

กริยารราชาศัพท์

การสร้างคำกริยา
โดยใช้คำนำหน้าหลักคือ
'ทรง' และ 'เสด็จ'

สรรพนามราชาศัพท์

การเลือกใช้คำแทนนามในการ
สนทนาให้เหมาะสมกับลำดับชั้น
(บุรุษที่ ๑ และ บุรุษที่ ๒)

กฎการประกอบ นามราชาศัพท์

ข้อยกเว้นสำคัญ: ลำดับชั้น "หม่อมเจ้า" ไม่ต้องมีคำว่า 'พระ' นำหน้าคำนาม
ตัวอย่าง: สามารถใช้คำว่า เนตร หรือ ชานุ ได้โดยตรง

หมวดร่างกาย I: ศีรษะและใบหน้า

พระเนตร (ตา)

พระกรรณ (หู)

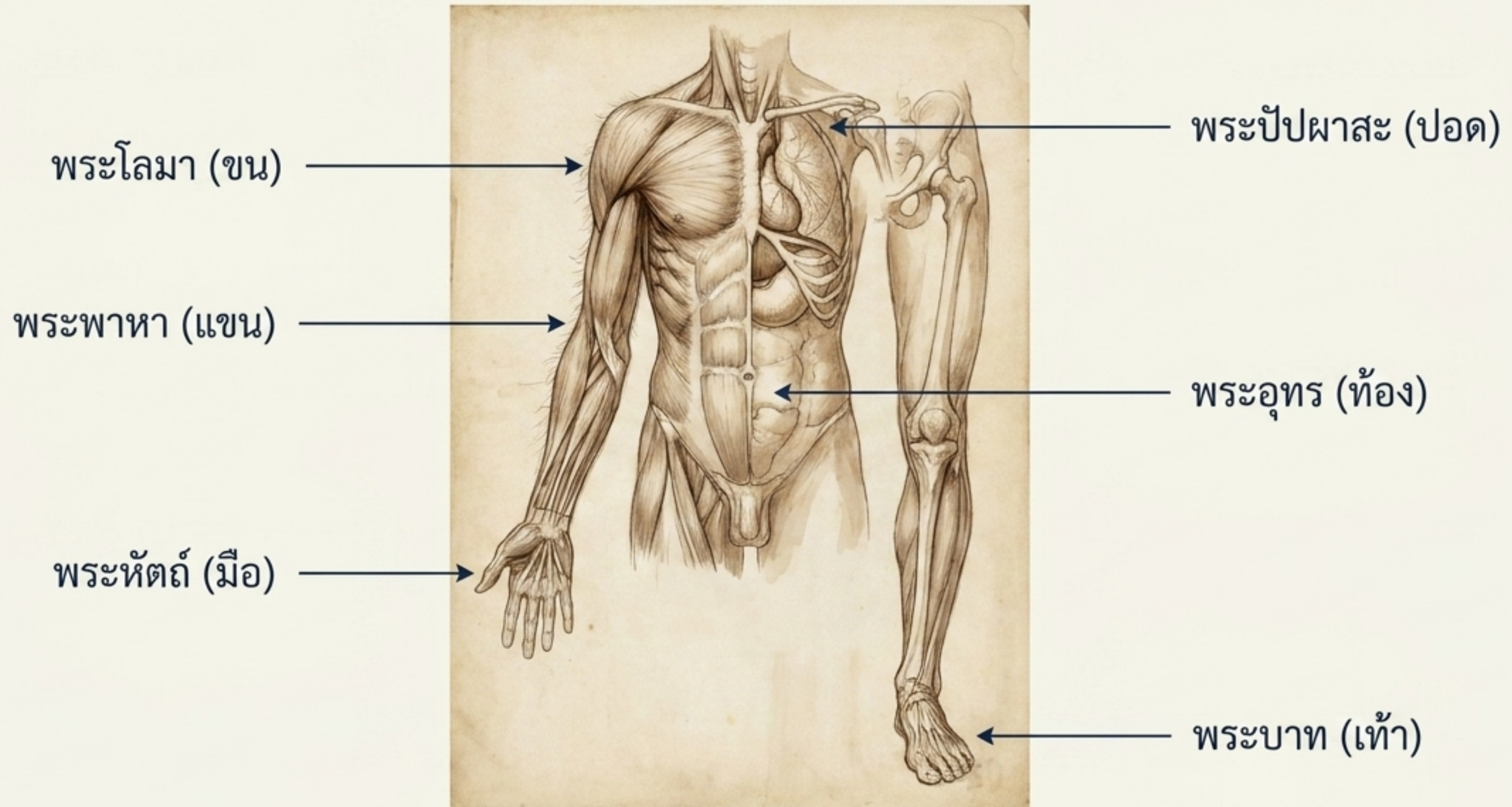
พระโอษฐ์ (ปาก)

พระฉิวหา (ลิ้น)

พระมัสสุ (หนวด)

พระศอ (คอ)

หมวดร่างกาย II: ลำตัวและแขนขา

กฎการถวายเป็นสิ่งของ (ทูลเกล้าฯ vs. น้อมเกล้าฯ)

หลักการเลือกใช้คำเมื่อราษฎรต้องการถวายเป็นสิ่งของ

ทูลเกล้าฯ ถวาย

อ่านว่า: ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย

กฎ: ใช้กับสิ่งของเล็ก / เป็นรูปธรรม
ยกขึ้นเหนือหัวได้

ตัวอย่าง: เงิน, หนังสือ, พวงมาลัย

น้อมเกล้าฯ ถวาย

อ่านว่า: น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวาย

กฎ: ใช้กับสิ่งของใหญ่
เป็นนามธรรม / ยกขึ้นไม่ได้

ตัวอย่าง: รถ, ที่ดิน, ช้างเผือก

ตารางเทียบสรพนามราชาศัพท์ (บุรุษที่ ๑ และ ๒)

ใช้กับลำดับชั้น	สรพนามบุรุษที่ ๑ (แทนตนเอง)	สรพนามบุรุษที่ ๒ (แทนผู้ฟัง)
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว / สมเด็จพระบรมราชินีนาถ	ข้าพระพุทธเจ้า	ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท
สมเด็จพระบรมฯ	ข้าพระพุทธเจ้า	ใต้ฝ่าละอองพระบาท
สมเด็จพระเจ้าฟ้า	ข้าพระพุทธเจ้า	ใต้ฝ่าพระบาท
พระองค์เจ้า	เกล้ากระหม่อม (ชาย), เกล้ากระหม่อมฉัน (หญิง)	ฝ่าพระบาท

นิทรรศการสิ่งของ I : เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ

ฉลองพระองค์ (เสื้อ)

รัดพระองค์ (เข็มขัด)

ฉลองพระบาท (รองเท้า)

พระจุฑามณี (ปิ่น)

พระกฤษทล (ต่างหู)

พระฉลอง (กระจก)

นิทรรศการสิ่งของ II: เครื่องใช้และที่ประทับ

The Royal Exhibit

พระทวาร (ประตู)

พระยี่งู (เตียง)

พระวิสูตร (ม่าน)

พระแสงปืน (ปืน)

พระบรมราชโองการ (คำสั่ง)

ธรรพระกร (ไม้เท้า)

พระแสงปืน (ปืน)

พระราชวัง (ที่ประทับ)

นิทรรศการสิ่งของ III: เครื่องโต๊ะเสวย

เครื่องเสวย (อาหาร)

พระสุธารส (น้ำดื่ม)

พระน้ำจันทน์ (เหล้า)

ฉลองพระหัตถ์ซ้อน
(ซ้อน)

ฉลองพระหัตถ์ส้อม
(ส้อม)

สรุปโครงสร้างการใช้งาน (The Royal Framework Checklist)

กฎข้อยกเว้น (Exceptions)

- หม่อมราชวงศ์/หม่อมหลวง = ใช้คำสุภาพทั่วไป
- หม่อมเจ้า = ไม่ต้องมี "พระ" นำหน้านาม

ลำดับคำนำหน้า (Prefix Logic)

พระบรม- → พระราช- → พระ-

กฎการถวาย (Action Logic)

- ยกได้ / ของเล็ก = กุลเกล้าฯ
- ยกไม่ได้ / ของใหญ่ = น้อมเกล้าฯ

การจับคู่สรรพนาม (Pronoun Pairs)

บุรุษที่ ๑ "ข้าพระพุทธเจ้า" คู่กับ:

- ฝ่าละอองธุลีพระบาท
- ฝ่าละอองพระบาท (ลดหลั่นตามลำดับชั้น)
- ฝ่าพระบาท